

Številka: U-I-12/18-5
Datum: 15. 3. 2018

SKLEP

Ustavno sodišče je v postopku za oceno ustavnosti, začetem z zahtevo Upravnega sodišča, na seji 15. marca 2018

sklenilo:

Zahteva za oceno ustavnosti druge in tretje alineje prvega odstavka 49. člena Zakona o mednarodni zaščiti (Uradni list RS, št. 16/17 – uradno prečiščeno besedilo) se zavrže.

OBRAZLOŽITEV

1. Upravno sodišče je s sklepom št. I U 1285/2016-11 z dne 20. 12. 2017 prekinilo postopek odločanja o tožbi v upravnem sporu zoper odločitev Ministrstva za notranje zadeve (v nadaljevanju MNZ) v postopku za priznanje mednarodne zaščite. Vložilo je zahtevo, naj Ustavno sodišče oceni ustavnost druge in tretje alineje prvega odstavka 49. člena Zakona o mednarodni zaščiti (v nadaljevanju ZMZ-1). Po mnenju predlagatelja je druga alineja prvega odstavka 49. člena ZMZ-1 pri uveljavljanju statusa begunca kot pravice iz drugega odstavka 20. člena ZMZ-1, 18. člena Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (UL C 202, 7. 6. 2016) in A. točke 1. člena Konvencije o statusu beguncev ter Protokola o statusu beguncev (Uradni list FLRJ, MP, št. 7/60, Uradni list SFRJ, MP, št. 15/67, Uradni list RS, št. 35/92, MP, št. 9/92) v neskladju s pravicami iz 22. člena, prvega odstavka 23. člena in 25. člena Ustave. Tretja alineja prvega odstavka 49. člena ZMZ-1 naj bi bila pri uveljavljanju statusa subsidiarne zaščite kot pravice iz tretjega odstavka 20. člena ZMZ-1 in pri uveljavljanju zakonskih pravic, ki izvirajo iz tega statusa, v neskladju z načeloma pravne varnosti in sorazmernosti (2. člen Ustave).

2. Predlagatelj navaja, da je odločitev Ustavnega sodišča nujna, ker ima tožnik v upravnem sporu, ki ga je predlagatelj prekinil, pravni interes za tožbo zoper odločbo MNZ, s katero mu je bila priznana mednarodna zaščita v obliki statusa subsidiarne zaščite, ne pa v obliki statusa begunca. Opozarja na sodno prakso Vrhovnega sodišča, iz katere naj bi izhajalo, da prosilec za mednarodno zaščito nima pravnega interesa za tožbo zoper odločbo pristojnega organa, s katero je prosilcu priznana mednarodna zaščita v obliki statusa subsidiarne zaščite, če se pravice, ki izvirajo iz statusa subsidiarne zaščite, ne razlikujejo od pravic, ki bi mu bile priznane, če bi imel status begunca. Poudarja, da je Vrhovno sodišče na Sodišče Evropske unije naslovilo predlog za predhodno odločanje glede razlage drugega pododstavka 46. člena Direktive 2013/32/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o skupnih postopkih za priznanje ali odvzem mednarodne zaščite (prenovitev), UL L 180, 29. 6. 2013, str. 60–95 – v nadaljevanju Postopkovna direktiva II), ki ureja pravni interes za izpodbijanje odločitve o neutemeljenosti prošnje v zvezi s statusom begunca. Meni, da status begunca omogoča več pravic in koristi kot status subsidiarne zaščite, zato naj bi tožnik v prekinjenem postopku imel pravni interes za tožbo. Odločitev Ustavnega sodišča v tej zadevi naj bi bila nujna tudi zato, ker tožnik v konkretni zadevi nima očitno neutemeljenega zahtevka glede pravice do statusa begunca. To naj bi pomenilo, da ima možnosti, da bo Upravno sodišče tožbi ugodilo, odpravilo odločbo MNZ in zadevo vrnilo v novo odločanje. Ker je v odločbi MNZ odločitev o statusu begunca vsebovana zgolj v obrazložitvi, ne pa v izreku odločbe, naj bi odprava odločbe MNZ pomenila, da tožnik izgubi pridobljen status subsidiarne zaščite in s tem statusom povezane pravice. To naj bi pomenilo, da tožnik nima učinkovitega sodnega varstva in učinkovitega pravnega sredstva zoper odločitev o zavrnitvi priznanja statusa begunca. Ugotovljena protiustavnost ZMZ-1 glede subsidiarne zaščite bi tako po mnenju predlagatelja vplivala na položaj tožnika. Po mnenju predlagatelja izpodbijane določbe niso skladne s pravom Evropske unije (z drugim odstavkom 46. člena Postopkovne direktive II). Vrhovno sodišče je razveljavilo sodbo Upravnega sodišča, v kateri naj bi predlagatelj izpodbijane zakonske določbe že razlagal skladno s pravom Evropske unije. S tem naj bi po mnenju predlagatelja nastali pogoji ali za vložitev zahteve za oceno ustavnosti ali za vložitev vprašanja za predhodno odločanje. Predlagatelj pojasnjuje, da ni postavil vprašanja za predhodno odločanje, ker meni, da gre za tako jasne določbe, da ne potrebujejo razlage (*acte clair*). Ustavno sodišče bi moralo odločiti o zahtevi, ker gre za pomembno pravno vprašanje, ki presega pomen konkretne zadeve.

3. Če sodišče pri odločanju meni, da je zakon ali del zakona, ki bi ga moralo uporabiti, protiustaven, mora na podlagi 156. člena Ustave in prvega odstavka 23. člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo in 109/12 – v nadaljevanju ZUstS) prekiniti postopek in z zahtevo začeti postopek za oceno njegove ustavnosti. To ustavno pooblastilo sodiščem je treba razlagati skupaj s 125. členom Ustave, po katerem so sodniki pri opravljanju sodniške funkcije vezani ne samo na zakon, temveč tudi na Ustavo. Upošteva se ustavni položaj rednih sodišč, kot izhaja iz 125. člena Ustave, ima Ustavno sodišče po 156. členu Ustave

subsidiarno vlogo. Ustavno sodišče je po tej določbi Ustave upravičeno intervenirati le takrat, kadar je ustavnosodna presoja zakona potrebna za zagotovitev ustavnoskladne odločitve v konkretnem sodnem postopku.¹ Predlagatelj mora pojasniti, zakaj mora uporabiti zakonsko ureditev na način, ki mu preprečuje ustavnoskladno odločitev.

4. Predlagatelj izpodbija drugo in tretjo alinejo prvega odstavka 49. člena ZMZ-1, ki urejata odločitve pristojnega organa v postopku za priznanje mednarodne zaščite. Pristojni organ z odločbo prošnji ugotovi v rednem postopku, če ugotovi, da prosilec izpolnjuje pogoje za pridobitev statusa subsidiarne zaščite po tem zakonu (druga alineja prvega odstavka 49. člena ZMZ-1), ali prošnjo zavrne v rednem postopku, če ob upoštevanju dejstev in okoliščin iz 23. člena tega zakona ugotovi, da prosilec ne izpolnjuje pogojev za priznanje mednarodne zaščite (tretja alineja prvega odstavka 49. člena ZMZ-1). Predlagatelj izpodbijanima določbama očita neskladje z 2. in 22. členom, prvim odstavkom 23. člena in 25. členom Ustave. Navaja, da je v drugih identičnih primerih že sprejel stališča, ki jih je tedaj štel za očitno ustavnoskladno razlago druge in tretje alineje prvega odstavka 49. člena ZMZ-1, in sicer, (1) da imajo prosilci za mednarodno zaščito na podlagi zakonske ureditve vedno pravni interes za vložitev tožbe zoper odločbo, s katero je prosilcu priznana mednarodna zaščita v obliki statusa subsidiarne zaščite, ne pa v obliki statusa begunca, in (2) da je treba v izreku odločbe o priznanju mednarodne zaščite izrecno zavrniti prošnjo za priznanje statusa begunca, ker zgolj tak izrek omogoča odpravo upravne odločbe le v tem delu, prosilcem pa ohranitev pravic, ki so jih pridobili na podlagi podeljenega statusa subsidiarne zaščite. Vrhovno sodišče je v drugih podobnih primerih odločitve predlagatelja razveljavilo s stališčema, (1) da je treba pri ugotavljanju pravnega interesa za tožbo zoper odločbo, v kateri je prosilcu priznana mednarodna zaščita v obliki statusa subsidiarne zaščite, ne pa v obliki statusa begunca, glede na tožnikov individualni položaj presojati, ali bi mu s priznanjem statusa begunca šlo več pravic, ter (2) da je pravica do mednarodne zaščite ena pravica, ki se podeli v dveh oblikah, da lahko Upravno sodišče v takih primerih odloči v sporu polne jurisdikcije (odpravi odločbo MNZ in samo podeli pravico do mednarodne zaščite v obliki statusa begunca) in da država ni dolžna odločati o mednarodni zaščiti na način, da mora posamezniku ohraniti status subsidiarne zaščite do ponovne odločitve o njegovem statusu.

5. Iz navedenega izhaja predlagateljevo mnenje, da mu uveljavitev ustavnoskladne razlage zakonske ureditve preprečujejo stališča hierarhično višjega sodišča.² Predlagatelj je v zahtevi navedel, da je tožnik v konkretnem primeru izkazal pravni interes za vsebinsko odločanje o tožbi zoper odločbo MNZ o priznanju mednarodne zaščite v obliki statusa subsidiarne zaščite. Take razlage izpodbijanih določb stališče

---

¹ Primerjaj s sklepoma Ustavnega sodišča št. U-I-238/12 z dne 23. 1. 2014 (Uradni list RS, št. 10/14) in št. U-I-63/15 z dne 16. 12. 2015.

² Primerjaj z odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-47/15 z dne 24. 9. 2015 (Uradni list RS, št. 76/15), 5. točka obrazložitve.

Vrhovnega sodišča, da je treba v vsakem konkretnem primeru presoditi, ali je podan pravni interes, ne preprečuje. Predlagatelj ni izkazal, da o tožbi v prekinjenem postopku na podlagi izpodbijanih določb ne bi mogel vsebinsko odločiti. Predlagatelj tudi ne pojasni, zakaj v konkretnem primeru ne more razložiti izpodbijanih določb ZMZ-1 in postopkovnih določb Zakona o upravnem sporu (Uradni list RS, št. 105/06, 62/10 in 109/12 – v nadaljevanju ZUS-1) tako, kot predlaga Vrhovno sodišče. Vrhovno sodišče je sprejelo stališče, da lahko Upravno sodišče v primerih, ko je tožba zoper odločbo MNZ o priznanju mednarodne zaščite v obliki statusa subsidiarne zaščite utemeljena, ker bi bilo treba prosilcu priznati mednarodno zaščito v obliki statusa begunca, odloči v sporu polne jurisdikcije. Ni videti, zakaj ne bi mogel predlagatelj v skladu s pogoji, določenimi v ZUS-1, v prekinjenem postopku odpraviti odločbe MNZ in sam podeliti pravice do mednarodne zaščite v obliki statusa begunca, če presodi, da je tožba utemeljena. Še posebno, ker MNZ o pogojih za priznanje mednarodne zaščite odloča v enotnem postopku, v katerem mora ugotavljati tudi dejstva, potrebna za odločitev, ali so izpolnjeni pogoji za priznanje statusa begunca. Iz izpodbijanih določb pa samo po sebi ne izhajajo, da predlagatelj ne bi smel o tožbi zoper odločbo MNZ o priznanju mednarodne zaščite v obliki statusa subsidiarne zaščite vsebinsko odločiti in da ne bi smel tožbi ugoditi ter odločiti v sporu polne jurisdikcije in pritožniku priznati mednarodno zaščito v obliki statusa begunca.

6. Predlagatelj torej ni izkazal, da bi bila odločitev Ustavnega sodišča neizogibno potrebna za njegovo odločanje v postopku, ki ga je prekinil. To pa pomeni, da predlagatelj ni zadostil trditvenemu bremenu, ki ga v zvezi z vsebino zahteve za oceno ustavnosti nalaga četrta alineja prvega odstavka 24.b člena ZUstS. Ker ni izpolnjena procesna predpostavka za oceno ustavnosti izpodbijanih zakonskih določb, je bilo treba zahtevo zavreči.

7. Ustavno sodišče je sprejelo ta sklep na podlagi prvega odstavka 25. člena ZUstS in druge alineje drugega odstavka 46. člena Poslovnika Ustavnega sodišča (Uradni list RS, št. 86/07, 54/10, 56/11 in 70/17) v sestavi: predsednica dr. Jadranka Sovdat ter sodnice in sodniki dr. Matej Accetto, dr. Dunja Jadek Pensa, DDr. Klemen Jaklič, dr. Rajko Knez, dr. Etelka Korpič – Horvat, dr. Špelca Mežnar, dr. Marijan Pavčnik in Marko Šorli. Sklep je sprejelo z osmimi glasovi proti enemu. Proti je glasoval sodnik Accetto, ki je dal odklonilno ločeno mnenje.

dr. Jadranka Sovdat
Predsednica